

КІРЕЙЦЕВА Г.В.,
к.е.н., доцент кафедри екології та природоохоронних технологій,
РУСНАК О.С.,
магістрантка I курсу, групи ЕО-38м,
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир

НОВІТНЯ ЦИФРОВА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ БОРОТЬБИ ЗІ ЗМІНАМИ КЛІМАТУ

Світ не йде по шляху досягнення цілей Паризької угоди, і глобальна температура може сягнути 2,8°C до кінця століття. У звіті EmissionsGapReport 2022 зазначено, що світ повинен скоротити викиди на 45%, щоб уникнути глобальної катастрофи. Викиди парникових газів зростають, і це свідчить про те, що двадцяти найбільшим країнам світу, що здійснюють близько 78% світових викидів парникових газів, наразі значною мірою не вдалося здійснити необхідні трансформаційні зміни. Згідно з доповіддю Міжурядової групи експертів зі зміни клімату наукові дослідження свідчать, що зміна клімату в результаті антропогенного впливу з кінця ХІХ століття лише приблизно на третину пов'язана з природними змінами, а на дві третини обумовлена діяльністю людини, зокрема збільшенням концентрації парникових газів в атмосфері. В Україні за даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України середня річна температура з початку ХХ століття зросла більш ніж на 2°C, в тому числі на 1,2°C – за останні 30 років. Найбільш вразливими до проявів зміни клімату галузеві економіки можуть виявитися сільське, лісове і водне господарство та енергетика, загалом як антропогенні, так і природні екосистеми.

Так, новим трендом сучасного розвитку стає «зелена» економіка, що здатна підвищити обізнаність про реальне екологічне, енергетичне та соціально-економічне становище світу, виявивши ідеологічні варіанти для кращого розуміння дилеми «економічне зростання vs захист довкілля» та знайти оптимальні шляхи та більш ефективні інструменти для вирішення проблем, з якими стикнулося суспільство на шляху до кліматичної нейтральності. «Зелена» економіка є базисом реалізації концепції сталого розвитку на основі більш ефективного ресурсо- та енергоспоживання, зниження рівнів викидів CO₂, зменшення шкідливого впливу на довкілля та розвитку соціально інтегрованого суспільства. «Зелене» відновлення України відбувається з використанням найкращих доступних технологій та практик. Саме тому, формування інноваційних планів розумного та «зеленого» відновлення є передумовою створення інноваційних екосистем, активізації енергетичних переходів та побудови новітньої цифрової інфраструктури на основі: декарбонізації, децентралізації, дерегуляції, демократизації, оцифрування.

Таблиця 1. Застосування інструментів новітньої цифрової інфраструктури для запобігання змінам клімату

Інструмент	Місце у запобіганні змінам клімату
Декарбонізація	Обмеження видобування та використання вуглецевмісної сировини та зменшення викидів парникових газів (насамперед CO ₂ і випарів H ₂ O)
Децентралізація	Передача значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Вирішення екологічних питань «на місцях», уникнення бюрократичних процедур, швидке реагування на існуючі та потенційні проблеми громад.
Дерегуляція	Скасування надмірних регуляторних обмежень та неефективних процедур контролю, скасування надлишкового ліцензування, застарілих систем сертифікації, моніторингу, здійснення експертиз та інших обмежень для «зеленого» бізнесу.
Демократизація	Доступ суспільства до екологічної інформації та участь у процесі прийняття рішень, що сприяє забезпеченню реалізації ефективної екологічної політики, рівності й справедливості, мобілізації громадськості на обговорення та вирішення кліматичних проблем.
Діджиталізація (оцифрування)	Переведення різноманітної інформації у всіх її формах у цифровий формат, що зменшить витрати на носії інформації, пришвидшить обробку даних, та надасть більшу можливість безперешкодного доступу до екологічної інформації. Також, перехід на електронний документообіг дозволить зменшити використання паперу. 30 тон паперу - це понад 1 тис. дерев (близько 1 га), а 1 га деревостанів України щорічно виділяє 4 т. кисню; споживає 5т. вуглекислого газу.

Отже, застосування інструментів новітньої цифрової інфраструктури дозволить зменшити вплив на довкілля та запобігти негативним кліматичним змінам шляхом якісних структурних змін у державному управлінні, створення оптимальних умов для ведення екоорієнтовного бізнесу, впровадження ресурсозберігаючих та цифрових технологій.